

Afspraken gemeenten sociaal domein**1. Niet-corona gerelateerd**

Onderwerp	Stand van zaken	Besluitvorming
Dak en thuislozen	Het aantal daklozen is sinds 2016 met 10.000 gestegen. Om gemeenten in staat te stellen voldoende woonplekken met begeleiding aan dak- en thuislozen te bieden, worden via Voorjaarsnota incidentele middelen beschikbaar gesteld ((10)(2b) euro in 2020 en (10)(2b) euro in 2021).	Afgedaan in VJN
Vrouwenopvang/Veilig thuis	In de voorjaarsnota zijn extra middelen voor vrouwenopvang beschikbaar gesteld. Het gaat om structureel (10)(2b) euro voor Veilig Thuis, structureel (10)(2b) euro voor het creëren van benodigde extra opvangplekken voor acute crisissituaties in de vrouwenopvang en voor het oplossen van door- en uitstroomproblematiek, structureel (10)(2b) euro voor de kosten die voortkomen uit de stijging van het aantal slachtoffers dat contact legt met de Centra Seksueel Geweld (CSG's) en tot slot in de jaren 2020 en 2021 jaarlijks (10)(2b) euro voor de uitvoering van de actieagenda Schadelijke praktijken.	Afgedaan in VJN
Invoering nieuw Verdeelmodel gemeentefonds	De invoering is met 1 jaar uitgesteld tot 1 januari 2022 (kamerbrief BZK 26 februari 2020)	Afgedaan in BO
Abonnementstarief	In het najaar van 2020 wordt in BO met VNG o.b.v. de monitor abonnementstarief bezien of extra maatregelen nodig zijn. (bijv. extra compensatie)	Wacht op uitkomsten onderzoek
Wmo-kosten vergrijzing	Enerzijds loopt dit mee met de discussie over het accres, aangezien volume indexatie incl demografische ontwikkeling daarin meeloopt. Anderzijds vindt als follow up van BO overleg plaats tussen DMO en VNG over de reikwijdte van de rol van gemeenten bij de maatschappelijke ondersteuning van (oudere) inwoners Expertiseteam VNG heeft inmiddels opdracht gekregen voor uitwerking, VWS zit in begeleidingscommissie.	Wacht op uitkomsten evaluatie accresystematiek en onderzoekexpertiseteam VNG
Toegang Wlz	Op 1-1-2021 gaat de Wet langdurige zorg (Wlz) open voor mensen met een psychische aandoening. De uitname Wlz is een belangrijk punt voor gemeenten vanwege de financiële onzekerheid die ermee gepaard gaat. In het BO van 24 mei 2018 hebben VNG en VWS afspraken gemaakt over de (ex ante) uitname uit het gemeentefonds als gevolg van deze aanpassing ad (10)(2b) Over de wijze van nacalculatie is vooralsnog geen overeenstemming bereikt tussen Rijk en VNG. Streven is om voor de zomer afspraken hierover te maken.	Vergt nadere afspraken met VNG
Wachttijsten beschermd wonen	Uit het onderzoeksrapport over wachttijsten beschermd wonen blijkt dat een groot deel van de centrumgemeenten te maken heeft met omvangrijke wachttijsten voor beschermd wonen (gemiddelde wachttijd 35 weken). Eerder is richting de VNG/ gemeenten aangegeven dat een besluit over mogelijke financiële compensatie door een volgend kabinet genomen moet worden. Daarbij zullen dan ook de uitkomsten van de monitor ambulantisering ggz (in ontwikkeling) worden betrokken.	Geagendeerd in BO MO/BW 11 mei
Invoering woonplaatsbeginsel	Tijdens het BO toekomst mo/bw op 11 mei vindt besluitvorming plaats over de invoering van het	Geagendeerd in BO MO/BW 11 mei

beschermd wonen en evt uitstel doordecentralisatie	woonplaatsbeginsel voor BW en (het evt. uitstellen van) de doordecentralisatie BW.	
OVA	Aanbieders willen graag indexatieafspraken maken met de VNG/gemeenten nu er geen aparte zichtbare indexatiemiddelen voor jeugd/Wmo vanuit het Rijk komen door de overheveling van de IUSD jeugd/Wmo naar de algemene uitkering. De VNG heeft zelf geen indexatieafspraken gemaakt met aanbieders, maar het Rijk en VNG zijn het eens dat verwacht mag worden dat gemeenten indexatieafspraken maken met hun aanbieders. Om dit belang te onderstrepen zal de VNG jaarlijks in mei (gekoppeld aan de mei-circulaire) een bericht op haar site plaatsen met de gehanteerde loon- en prijsbijstellingspercentages in de zorg. Gemeenten krijgen hiermee richting bij de te hanteren indexatiepercentages bij de inkoop van jeugdhulp- en Wmo-aanbieders. Deze afspraak ziet alleen op indexatie en is niet bindend.	Overeenstemming Rijk en VNG, vraag nu geen nadere afspraken.
Jeugdhulp minderjarige terugkeerders	Voor de hulpverlening aan minderjarigen die met hun ouder(s) terugkeren uit jihadistisch strijdgebied is bij voorjaarsnota voor de jaren 2020-2022 jaarlijks (10)(2b) gereserveerd. Ouders worden na terugkeer gedetineerd; de minderjarigen worden geplaatst in een pleeggezin. Indien nodig worden zij maximaal drie maanden ter observatie geplaatst in een jeugdhulpaccommodatie, gericht op een advies voor jeugdhulp en een definitieve plaatsing in een pleeggezin of jeugdhulpinstelling. Eerder was er discussie over de bekostiging waarbij de VNG een uitzondering uit het gemeentefonds heeft afgewezen.	Afgedaan in VJN
Tekort structureel Jeugd	Omwillen van meerjarige contractering in de jeugdhulp en meerjarige zekerheid is voorgesteld vanaf 2022 (10)(2b) structureel aan het gemeentefonds toe te voegen. Dit voorstel is afgewezen bij voorjaarsnota, in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar structurele middelen Jeugd.	Wacht op uitkomsten onderzoek
Vastgoedtransformatie gesloten jeugdhulp	Om ervoor te zorgen dat de meest kwetsbare jongeren passende hulp krijgen in een woonomgeving die past bij hun zorg- en veiligheidsbehoefte zet de sector zich in voor een transformatie van de gesloten jeugdhulp. Grote opgaven van de transformatie zijn het voorkomen van plaatsingen in de gesloten jeugdhulp, en de ontwikkeling naar meer kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen waarin passende zorg geleverd kan worden. Deze beide opgaven hebben consequenties voor het vastgoed van de gesloten jeugdhulp. Minder plaatsingen leiden tot leegstand en uiteindelijk afbouw van de capaciteit. Tegelijk vraagt de omvorming naar kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen investeringen. De kosten die komen kijken bij deze vastgoedvraagstukken leiden tot een belemmering van de transformatie en soms tot financiële problemen bij instellingen. Om de transformatie een impuls te geven en daarmee de continuïteit van deze essentiële vorm van jeugdhulp te borgen is er een bedrag van (10)(2b) gereserveerd. Voor de	Vergt nadere afspraken met VNG

	uitvoering van deze opgave zullen afspraken gemaakt worden met de VNG.	
Expertisecentra gespecialiseerde jeugdzorg	Voor kinderen met complexe en weinig voorkomende problematiek wordt een aantal regionale expertisecentra voor gespecialiseerde jeugdhulp ingericht. Met het amendement van de leden Westerveld en Klaver wordt in 2020 hier een bedrag van (10)/(2b) voor vrijgemaakt. Structureel is hiervoor vanaf 2021 een bedrag van (10)/(2b) beschikbaar gesteld. Voor de invulling van de expertisecentra worden afspraken gemaakt met acht accounthoudende gemeenten.	Afgedaan in VJN
Accresafpraak korte termijn	De fondsbeheerders en VNG zijn in gesprek getreden om voor deze kabinetsperiode tot een passende oplossing te komen voor de accresschommelingen / negatieve bijstellingen. De optie om (een deel van) het accres voor de resterende kabinetsperiode te bevriezen ligt expliciet op tafel. De fondsbeheerders zijn niet transparant over de inhoud van de gesprekken en de fase van besluitvorming, maar er lijkt een vergevorderd voorstel bij VNG/IPO te liggen (niet met VWS afgestemd) met mogelijk snelle besluitvorming.	Vergt nadere afspraken tussen Rijk en VNG (voorstel wordt 8/5 besproken)
Accresafpraak langere termijn	Ter voorbereiding van een volgende kabinetsperiode wordt samen met VNG en IPO de trap-op-trap-af-systematiek geëvalueerd. Een nieuw kabinet kan op basis van uitgewerkte beleidsopties een eigen keuze maken in de te hanteren systematiek. Sinds februari is de focus verlegd naar accresafspraken op korte termijn (zie hierboven), waardoor de evaluatie tijdelijk in de ijskast is gezet.	Vergt nadere afspraken volgend kabinet

2. Corona-gerelateerd

Onderwerp	Stand van zaken	Besluitvorming
Continuïteit van financiering (afspraken Rijk – VNG 25 maart)	Continuïteit financiering van omzet door gemeenten richting aanbieders, zoals die contractueel overeengekomen was dan wel een zo goed mogelijke inschatting daarvan. Situatie nu: Afspraken zijn nader uitgewerkt (wijze van bepalen omzetniveau en verantwoording na afloop) en gepubliceerd op 16 april. Continuïteit van financiering loopt tot 1 juni. Momenteel wordt onderzocht of en hoe de afspraken doorgetrokken kunnen/moeten worden tot 1 juli, in aansluiting op Wlz en Zvw.	Overeenstemming tussen Rijk en VNG
Meerkosten (afspraken Rijk – VNG 25 maart)	Het Rijk zal gemeenten compenseren voor de meerkosten die zij aan hun aanbieders betalen ten behoeve van de extra maatregelen vanwege corona. Situatie nu: Conceptnotitie ligt voor binnen betrokken ministeries, gemeenten en VNG. Discussiepunten: - Samenhang meerkosten/minderkosten → dienen meerkosten te worden verrekend met minderkosten alvorens deze worden uitgekeerd? - Wat valt er onder meerkosten? Toename vrouwenopvang en huiselijk geweld, extra uitvoeringskosten gemeenten → als deze kosten niet onder 'meerkosten' vallen; waar dan wel? - Wijze van compenseren → Middels AU of SPUK? Declaratiebasis of totaaldeal met gemeenten? - De wijze van ramen meerkosten (macroniveau)	Vergt nadere afspraken met VNG, Financiën en BZK
Effecten na corona (afspraken Rijk – VNG 25 maart)	Voor de zomer maken Rijk en gemeenten afspraken over de compensatiemogelijkheden van de effecten die optreden na afloop van de crisis. Situatie nu: Geen zicht op afgebakende notitie op de korte termijn. Discussiepunten: - Samenhang met afspraken bij meerkosten. - Afbakening: afspraken (25 maart) noemen compensatie voor kosten gerelateerd aan een evident uitstel van noodzakelijke zorg, maar een breed palet aan effecten na corona is denkbaar/zichtbaar. - Begrip 'na corona' → naar welke termijn wordt gekeken voor effecten na corona? Afspraken (25 maart) zien alleen toe op 2020, maar effecten in 2021 reëel. - De wijze van ramen van effecten na corona.	Vergt nadere afspraken met VNG, Financiën en BZK
Rechtmatigheid	Waarborgen rechtmatigheid van financieringsstromen als gevolg van de coronacrisis; focus ligt op waarborgen rechtmatigheid financiering niet-geleverde zorg.	Vergt nadere afspraken met VNG, Financiën en BZK

	Situatie nu: Conceptnotitie ligt nu voor binnen betrokken ministeries, gemeenten en VNG. Oplossing waarborgen rechtmatigheid financiering niet-geleverde zorg ligt decentraal. Mogelijke richtingen: - Wijzigen van de overeenkomst. - Subsidiebeschikking. - Finale afrekening.	
Vrijstelling Wmo-eigen bijdrage april en mei	Gezien de corona-crisis kan het voorkomen dat zorg en ondersteuning niet (volledig) kan worden geleverd. Vanwege een onevenredige uitvoeringslast voor gemeenten en aanbieders rond het tijdelijk opschorten van de eigen bijdrage is er besloten om Wmo cliënten in april en mei vrij te stellen van de eigen bijdrage. Deze compensatie ((10)(2b) voor twee maanden generieke vrijstelling) is reeds verwerkt in de voorjaarsnota.	Compensatie april en mei zijn verwerkt in de VJN. Eventuele verlenging van het besluit vergt nadere afspraken met Financiën, BZK en VNG.

NB. Alles wat niet onder de meerkosten afspraak van 25 maart komt te vallen is in feite een post die ergens anders moet worden belegd (toename huiselijk geweld, vrouwenopvang en toename uitvoeringskosten gemeenten). Omdat deze discussie nog loopt zijn deze posten nog niet opgenomen in dit overzicht.

3. Wat doet BZK op het gebied van corona?

Hoogambtelijke regiegroep financiële gevolgen coronacrisis voor medeoverheden

- Er loopt op dit moment samen met medeoverheden een regiegroep die de financiële gevolgen van de coronacrisis voor medeoverheden in kaart brengt.
- Deze regiegroep bereidt de bestuurlijke besluitvorming op een drietal punten voor:
 1. Bevroren accres (doel: verwerking in de meicirculaire).
 2. De (hoofdzakelijk financiële) effecten van de in beeld gebrachte problematiek.
 3. De voorgestelde oplossingsrichtingen die een actie van het Rijk vereisen.
- Dit proces loopt door tot in de zomer en het doel is om begin juli de contouren helder te hebben.
- Ten aanzien van bevroren accres is de stand van zaken dat hierover deze week achterbanraadpleging plaatsvindt.

Haagsche besluitvorming via ambtelijke/politieke Vijfhoek

- In de politieke vijfhoek van aanstaande dinsdag (12 mei) wil BZK reeds een besluit voorleggen over een eerste integraal compensatiepakket voor medeoverheden. Dit omdat er reeds sectorale maatregelen zijn die in besluitvorming gebracht kunnen worden en door daar nu over te besluiten kan aan medeoverheden voor een deel al duidelijkheid worden geboden over de minimaal te verwachten compensatie.
- Dit is met nadruk een eerste compensatiepakket, omdat op een aantal onderdelen nog verdere uitwerking nodig is. Het ligt daarom in de rede dat er ook een tweede compensatiepakket zal gaan volgen. Dit zal dan terug komen in de vijfhoek.
- In dit pakket loopt ook de compensatie voor de continuering van zorg (Jeugd/Wmo) incl. compensatie voor de Wmo-taken Veilig Thuis en Dak- en Thuislozen mee.
- Op basis van bespreking in de ambtelijke vijfhoek van vrijdag 8 mei zullen we u nader adviseren over het al dan niet aanwezig zijn bij de politieke vijfhoek van dinsdag 12 mei aanstaande voor dit agendapunt.